

5

BERGSPREDIKAN

(Matteus 5-7)

Saligprisningarna

¹ När han såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner och hans lärjungar kom fram till honom. ² Då tog han till orda* och började undervisa dem:

³ »Saliga är de som är fattiga i anden,
himmelriket tillhör dem.

⁴ Saliga är de som sörjer,
de ska bli tröstade.

⁵ Saliga är de ödmjuka,
de ska ärva jorden.

⁶ Saliga är de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten,
de ska bli mättade.

⁷ Saliga är de barmhärtiga,
de ska möta barmhärtighet.

⁸ Saliga är de renhjärtade,
de ska se Gud.

⁹ Saliga är de som skapar fred,
de ska kallas Guds barn.

¹⁰ Saliga är de som förföljs för rättfärdighetens skull,
himmelriket tillhör dem.

¹¹ Saliga är ni när man skymfar och förföljer er och på alla sätt förtalar er för min skull.

¹² Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. Så förföljdes ju också profeterna före er.

Jordens salt och världens ljus

¹³ Ni är jordens salt. Men om saltet blir smaklöst, varifrån ska sältan då hämtas? Då duger det inte längre till annat än att kastas ut och trampas ner av människorna.

¹⁴ Ni är världens ljus. En stad kan inte döljas om den ligger på ett berg. ¹⁵ Ingen tänder en lampa och sätter den under sädesmåttet, utan den sätts på lamphållaren och lyser för alla i huset. ¹⁶ På samma sätt ska ni låta ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er far i himlen.

Lagen och profeterna

¹⁷ Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. ¹⁸ Sannerligen, jag säger er: Innan himlen och jorden förgår, ska inte ett enda jota eller en enda prick i lagen förgå; inte förrän allt har skett.

¹⁹ Den som upphäver* ett enda av dessa minsta bud, och undervisar människorna så, ska kallas den minsta i himmelriket. Men den som handlar efter dem, och undervisar så, ska kallas stor i himmelriket. ²⁰ Jag säger er: Om er rättfärdighet inte överträffar de skriftlärdas och fariseernas kommer ni aldrig in i himmelriket.

***5:2** tog han till orda Ordagrant: öppnade han sin mun. Detta konkreta uttryck är en semitism som markerar stundens allvar och det följande talets betydelse.

***5:19** upphäver Annan översättning: bryter.

Dråp och vrede

²¹ Ni har hört att det blev sagt till förfäderna: *Du ska inte dräpa; den som dräper ska inte undgå sin dom.** ²² Men jag säger er: Ingen som bär på vrede mot sin bror eller syster ska undgå sin dom. Den som säger *raká** till ett syskon ska inte undgå att ställas inför rådsförsamlingen, och den som säger 'dåre' ska inte undgå det brinnande Gehenna. ²³ Om du bär fram din gåva till offeraltaret och där kommer att tänka på att ditt syskon har något emot dig, ²⁴ lämna då din gåva där framför altaret, och gå först bort och försona dig med ditt syskon. Kom sedan och bär fram din gåva. ²⁵ Skynda dig att visa välvilja gentemot din motpart, redan när ni möts på vägen. Annars kommer din motpart att överlämna dig åt domaren, och domaren lämnar dig åt rättstjänaren, och så kastas du i fängelse. ²⁶ Sannerligen, jag säger dig: Du ska inte slippa ut därifrån förrän du har betalat den sista slanten.

Äktenskapsbrott och begär

²⁷ Ni har hört att det blev sagt: *Du ska inte begå äktenskapsbrott.** ²⁸ Men jag säger er: Var och en som ser med begär på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta. ²⁹ Om ditt högra öga får dig på fall, så riv ut det och kasta det ifrån dig. Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp kastas i Gehenna. ³⁰ Och om din högra hand får dig på fall, så hugg av den och kasta den ifrån dig. Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp far till Gehenna.

Skilsmässa

³¹ Det blev sagt: *Den som skiljer sig från sin hustru ska ge henne ett skilsmässobrev.** ³² Men jag säger er: Var och en som skiljer sig från sin hustru av annat skäl än skändliga förbindelser* gör så att någon annan kan begå äktenskapsbrott med henne, och den som gifter sig med en frånskild kvinna begår äktenskapsbrott.

Eder

³³ Ni har också hört att det blev sagt till förfäderna: *Du ska inte svära falskt; du ska hålla de eder du har svurit inför Herren.** ³⁴ Men jag säger er: Ni ska inte svära någon ed alls – inte vid himlen, för den är Guds tron, ³⁵ och inte vid jorden, för den är hans fotpall, och inte vid Jerusalem, för det är den stora kungens stad. ³⁶ Inte heller ska du svära vid ditt huvud, för du kan inte göra ett enda hårstrå vitt eller svart. ³⁷ Vad ni säger ska vara tydligt ja eller nej. Allt därutöver är av ondo.

Vedergällning

³⁸ Ni har hört att det blev sagt: *Öga för öga och tand för tand.** ³⁹ Men jag säger er: Gör inte motstånd mot det onda, utan om någon slår dig på den högra kinden, så vänd också den andra till. ⁴⁰ Om någon vill dra dig inför rätta för att få din tunika, så ge också bort manteln. ⁴¹ Och om någon tvingar dig att följa med honom tusen steg, följ då med två tusen. ⁴² Ge åt den som ber dig, och vänd inte ryggen åt den som vill låna av dig.

***5:21** 2 Mos 20:13; 5 Mos 5:17

***5:22** *Raká* Det bakomliggande arameiska ordet *reqá* hade grundbetydelsen »något tomt och värdelöst« och användes som okvädningsord med innebörden »dumhuvud«.

***5:27** 2 Mos 20:14; 5 Mos 5:18

***5:31** 5 Mos 24:1

***5:32** *skändliga förbindelser* Det grekiska ordet *porneia* avser här sannolikt endera giftermål i förbjudna led (3 Mos 18) eller särskilda lagar om äktenskap och skilsmässa (5 Mos 24).

***5:33** 3 Mos 19:12; 4 Mos 30:3

***5:38** 2 Mos 21:24

Nästankärlek och fiendekärlek

⁴³ Ni har hört att det blev sagt: *Du ska älska din nästa och hata din fiende.** ⁴⁴ Men jag säger er: Älska era fiender och be för dem som förföljer er. ⁴⁵ Då blir ni er himmelske fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. ⁴⁶ Om ni älskar dem som älskar er, vilken lön ska ni ha för det? Gör inte skatteindrivarna detsamma? ⁴⁷ Och om ni bara hälsar på era bröder och systrar, på vilket sätt gör ni mer än någon annan? Gör inte de andra folken detsamma? ⁴⁸ Var alltså fullkomliga, så som er himmelske far är fullkomlig.

6

Allmosor

¹ Akta er för att utföra era rättfärdiga handlingar inför människorna för att de ska lägga märke till er. Då får ni ingen lön hos er far i himlen. ² När du ger en allmosa, ska du inte låta blåsa i trumpet framför dig, som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att bli prisade av människorna. Sannerligen, jag säger er: De har fått ut sin lön. ³ Nej, när du ger en allmosa, låt då inte din vänstra hand få veta vad den högra gör, ⁴ utan ge din allmosa i det fördolda. Då ska din far, som ser i det fördolda, belöna dig.

Bön

⁵ När ni ber ska ni inte vara som hycklarna. De står gärna och ber i synagogorna och i gathörnen för att människorna ska lägga märke till dem. Sannerligen, jag säger er: De har fått ut sin lön. ⁶ Nej, när du ber, gå då in i din kammare och stäng dörren och be sedan till din far, som är i det fördolda. Då ska din far, som ser i det fördolda, belöna dig.

⁷ Och när ni ber, rabbla då inte tomma ord som de andra folken. De tror att de ska bli bönhörda för de många ordens skull. ⁸ Var inte som de, för er far vet vad ni behöver innan ni har bett honom om det.

⁹ Så ska ni be:

Vår far, du som är i himlen,
må ditt namn bli helgat*,
¹⁰ må ditt rike komma,
må din vilja ske,
så som i himlen, så också på jorden.

¹¹ Ge oss i dag det bröd vi behöver*

¹² och förlåt oss våra skulder,
liksom vi har förlåtit dem som står i skuld till oss,

¹³ och för inte in oss i provning,
utan rädda oss från det onda.

¹⁴ För om ni förlåter människorna deras felsteg ska er himmelske far också förlåta er. ¹⁵ Men om ni inte förlåter människorna ska inte heller er far förlåta er för era felsteg.

Fasta

¹⁶ När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna. De vanställer sina ansikten för att människorna ska se att de fastar. Sannerligen, jag säger er: De har redan fått ut sin lön.

¹⁷ Nej, när du fastar, smörj då ditt huvud och tvätta ditt ansikte, ¹⁸ så att människor inte ser att du fastar utan bara din far, som är i det fördolda. Då ska din far, som ser i det fördolda, belöna dig.

---

* **5:43** 3 Mos 19:18

* **6:9** *må ditt namn bli helgat* Den grekiska texten uttrycker en önskan genom en uppmaning som inte är direkt riktad till Gud.

* **6:11** *det bröd vi behöver* Mer textnära: *vårt bröd för dagen som kommer.*

Skatter i himlen

¹⁹ Ni ska inte samla er skatter på jorden, där mal och rost* förstör och där tjuvar bryter sig in och stjälar. ²⁰ Samla skatter i himlen, där varken mal eller rost förstör och där tjuvar inte bryter sig in och stjälar. ²¹ För där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.

Kroppens lampa

²² Ögat är kroppens lampa. Om ditt öga är friskt blir det ljus i hela kroppen. ²³ Men om ditt öga är fördärvat, blir det mörkt i hela kroppen. Om nu ljuset i dig är mörker, hur djupt blir då inte mörkret!

Gud och Mammon

²⁴ Ingen kan vara slav under två herrar. Antingen hatar man den ena och älskar den andra, eller så håller man sig till den ena och föraktar den andra. Ni kan inte vara slavar under både Gud och Mammon*.

Gör er inga bekymmer

²⁵ Därför säger jag er: Bekymra er inte för livet, vad ni ska äta eller dricka*, och inte för kroppen, vad ni ska klä er i. Är inte livet mer än födan och kroppen mer än kläderna? ²⁶ Se på himlens fåglar. De sår inte och skördar inte och samlar inte i lador, men er himmelske far ger dem föda. Är inte ni mer värda än de? ²⁷ Vem av er kan med sina bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd? ²⁸ Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på markens liljor, hur de växer. De sliter inte och spinner inte. ²⁹ Men jag säger er: Inte ens Salomo i all sin härlighet var klädd som en av dem. ³⁰ Om nu Gud ger sådana kläder åt markens gräs, som i dag finns till men i morgon kastas i ugnen, ska han då inte än hellre ge kläder åt er, ni klentrogna! ³¹ Bekymra er alltså inte och fråga inte: 'Vad ska vi äta?' eller: 'Vad ska vi dricka?' eller: 'Vad ska vi ta på oss?' ³² Allt sådant strävar de andra folken efter, och er himmelske far vet att ni behöver allt detta. ³³ Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska också allt det andra ställas fram åt er. ³⁴ Bekymra er alltså inte för morgondagen, för morgondagen ska bära sina egna bekymmer. Var dag har nog av sin egen plåga.

7

Döm inte

¹ Döm inte, så blir ni inte dömda. ² Med den dom ni dömer med ska ni dömas, och med det mått ni mäter med ska det mätas upp åt er. ³ Varför ser du flisan i din brors eller systems öga utan att lägga märke till bjälken i ditt eget? ⁴ Hur kan du säga till din nästa: 'Låt mig ta ut flisan ur ditt öga', när du har en bjälke i ditt eget? ⁵ Hycklare, ta först ut bjälken ur ditt eget öga. Då kan du se klart och ta ut flisan ur din nästas öga.

⁶ Ge inte det som är heligt åt hundarna, och kasta inte era pärlor för svinen, så att de trampar ner dem under sina fötter och vänder sig om och sliter er i stycken.

Be, så ska ni få

⁷ Be, så ska ni få. Sök, så ska ni finna. Knacka på, så ska dörren öppnas. ⁸ Den som ber får, den som söker finner och för den som knackar ska dörren öppnas. ⁹ Finns det någon bland er som ger sin son en sten när han ber om ett bröd, ¹⁰ eller ger honom en orm när han ber om en fisk? ¹¹ Om nu redan ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor, ska då inte er far i himlen än mer ge det som är gott åt dem som ber honom!

¹² Allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem. Detta är

---

* **6:19** rost Annan översättning: *mask*.

* **6:24** Mammon Arameiskt ord för förmögenhet eller rikedom.

* **6:25** eller dricka Andra textvittnen saknar dessa ord.

summan av lagen och profeterna.

Porten och vägen till livet

¹³ Gå in genom den trånga porten. Vid är den port och bred är den väg* som leder till fördärvet, och det är många som går där. ¹⁴ Men trång är den port och smal är den väg som leder till livet, och det är få som finner det.

Falska profeter

¹⁵ Akta er för de falska profeterna, som kommer till er i fårakläder men i sitt inre är rovlystna vargar. ¹⁶ På frukten ska ni känna igen dem. Inte plockar man väl druvor från törnbuskar eller fikon från tistlar? ¹⁷ Så bär varje gott träd bra frukt, men det usla trädet bär dålig frukt. ¹⁸ Ett bra träd kan inte bära dålig frukt, och ett uselt träd kan inte bära god frukt. ¹⁹ Varje träd som inte bär god frukt huggs ner och kastas i elden. ²⁰ Det är alltså på frukten ni ska känna igen dem.

Att göra Faderns vilja

²¹ Inte alla som säger 'Herre, herre' till mig ska komma in i himmelriket, utan bara de som gör min himmelske fars vilja. ²² På den dagen ska många säga till mig: 'Herre, herre, har vi inte profeterat i ditt namn och drivit ut demoner i ditt namn och utfört många kraftgärningar i ditt namn?' ²³ Då ska jag tillkännage för dem: 'Jag har aldrig känt er. Gå bort från mig, ni som handlar i strid med lagen*.'

Huset byggt på klippan

²⁴ Den som hör dessa mina ord och handlar efter dem är lik en klok man som byggde sitt hus på klippan. ²⁵ Regnet öste ner, floderna kom och vindarna blåste och kastade sig mot huset, men det föll inte, eftersom det hade sin grund på klippan. ²⁶ Men var och en som hör dessa mina ord och inte handlar efter dem är lik en dåraktig man som byggde sitt hus på sand. ²⁷ Regnet öste ner, floderna kom och vindarna blåste och slog mot huset, och det föll samman och fallet blev stort.«

²⁸ När Jesus hade avslutat detta tal var folkskarorna överväldigade av hans undervisning, ²⁹ för han undervisade med makt och inte som deras skriftlärdar.

***7:13** Vid är den port och bred är den väg Andra textvittnen har: Vid och bred är den väg.

***7:23** handlar i strid med lagen Mer textnära: åstadkommer laglösheten.